

Η ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Η εφηβεία είναι μια περίοδος κρίσης που ενέχει την έννοια του παροδικού και είναι στενά συνυφασμένη με το θυμό, τις εκρήξεις οργής, την αντιδραστική συμπεριφορά. Οι περισσότεροι γονείς φαντάζονται την εφηβεία των παιδιών τους ως μια δύσκολη περίοδο είτε γιατί δεν ξέρουν πως θα είναι τα παιδιά τους ως έφηβοι είτε ενθυμούμενοι τη δική τους εφηβεία.

Αυτά που μας προβληματίζουν σε έναν έφηβο είναι τα αρνητικά συναισθήματα, οι αντιδραστικές συμπεριφορές. Είναι ο θυμός, η ζήλεια, ο φόβος, η αγωνία, το άγχος, οι ενοχές. Είναι όλες οι επιθετικές ενορμήσεις που αυξάνονται στην εφηβεία, είναι το γεγονός ότι **ο έφηβος εγκαταλείπει την οικογένεια και προοδευτικά κινείται έξω απ' αυτήν.**

Αυτή η απομάκρυνση φυσικά γίνεται με συνεχείς συγκρούσεις, αντιδραστική συμπεριφορά, διεκδίκηση χρόνου με τους σημαντικούς πια συνομήλικους, αμφισβήτηση του γονεϊκού ρόλου, των κανόνων και των ορίων. Από την άλλη πλευρά είναι μια συνεχής μάχη του ίδιου του εφήβου με τον εαυτό που γνώριζε. Τώρα πρέπει να δομήσει άλλες συμπεριφορές, άλλα θέλω, να βρει αλλού ικανοποιήσεις, να βρει την ταυτότητά του. Αυτές οι συγκρούσεις έχουν ως αποδέκτες τόσο το οικογενειακό όσο και το κοινωνικό περιβάλλον.

Επειδή όμως δεν νοείται εφηβεία χωρίς οικογένεια, οι αρνητικές συμπεριφορές του εφήβου εξαρτώνται από τη στάση των γονιών απέναντι στο παιδί που μεγαλώνει, ανεξαρτητοποιείται, αισθάνεται παντοδύναμο.

Οι γονείς μπορεί να είναι αδιάφοροι, αυστηροί, αυταρχικοί, επεικείς ή πιο δημοκρατικοί.

Το πιο σημαντικό είναι οι γονείς να κρατήσουν το γονεϊκό τους ρόλο, να επιτρέψουν στους εφήβους να συγκρουστούν μαζί τους. Ένας υποτακτικός και υποχωρητικός έφηβος και στην ενήλικη ζωή του θα δημιουργεί παρόμοιες σχέσεις, προσωπικές, κοινωνικές, επαγγελματικές.

Οι συγκρούσεις είναι συχνά τόσο έντονες που κάποιος θα πρέπει να τις τελειώνει για να μην φτάνουν στα άκρα και οι έφηβοι δεν έχουν ακόμη την αυτοσυγκράτηση να το κάνουν. Η συζήτηση χωρίς διάθεση κριτικής ή επίπληξης, σε ήρεμες φάσεις βοηθούν τον ίδιο τον έφηβο να κατανοήσει τη συμπεριφορά και συναισθήματά του. Συχνά οι γονείς θα πρέπει να ελέγξουν τους δικούς τους φόβους και να προετοιμάσουν τα παιδιά για πιθανούς κινδύνους στην πραγματική τους διάσταση. Να χρησιμοποιούν αντικειμενικά επιχειρήματα και όχι τα προσωπικά τους βιώματα, χωρίς να εξιδανικεύουν τις δικές τους επιλογές.

Ο ρόλος των γονιών είναι βοηθητικός στον έφηβο ώστε να κατανοήσει το δίπολο ελευθερία-ευθύνη. Γι' αυτό και είναι σημαντικό κάποιες αποφάσεις να τις παίρνουν οι ίδιοι οι έφηβοι. Οι κανόνες και τα όρια θα πρέπει να συζητούνται, να επαναπροσδιορίζονται ανάλογα με την ηλικία, την ωριμότητα και τη συμπεριφορά του εφήβου και να τηρούνται με συνέπεια απ' όλους. Η διπλωματική οδός είναι μερικές φορές χρήσιμη για να αποφεύγονται οι εντάσεις και να μην ενισχύεται η συγκρουσιακή διάθεση των εφήβων.

Οι γονείς στο νέο ρόλο θα πρέπει να είναι συνεπείς με τη δική τους στάση ζωής, προσπαθώντας να έχουν κοινές απόψεις και συμπεριφορές απέναντι στον έφηβο.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται όταν η αντιδραστική συμπεριφορά του εφήβου μπορεί να παρουσιάσει στοιχεία αντικοινωνικότητας, εγκατάλειψη του σχολείου, χρήση ουσιών ή αυτοκαταστροφική συμπεριφορά.

Οι έφηβοι χρειάζονται τους γονείς για να συγκρουστούν μαζί τους, για να τους αμφισβητήσουν, για να τους βάλουν όρια, για να τους ανέχονται.